

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Chapman 29 14

DAGNY

TIDNING FÖR
 SVENSKA
 KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 14.

Stockholm den 4 April 1912.

5:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{2}$ år .. kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år .. kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$.. " 3: 50 $\frac{1}{4}$.. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11-12. Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: - Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	--	--	--

Anna Maria Roos

50 år.

Öfver en rik och skiftande alstring kan hon skåda tillbaka, den svenska diktarinna som instundande 9 april fyller 50 år — Anna Maria Roos. Den omfattar ett stort antal verk, rör sig på så många områden, framter så många känslökiftningar, att den sammanhållande individuella enheten kanske icke lätt skönjes af ytliga läsare. Dock bär allt förf. skrivit den ensartade, ej svårigenkännliga särprägel, som härör från en individualitet hvilken i alla skiftningar likväl är en, densamma i högtidlig förkunnelse som i lekande skämt.

Sistnämnda drag utmärker främst Anna M. Roos' författarskap för barn, hvilket ju är särskildt känt och uppskattadt. För mången är hon kanske framför allt barnens diktarinna. Nutidens barn äro också väl förtrogna med hennes sagor och visor samt de senares vackra, af förf. komponerade melodier. Fråga en skara ungar om de hört visan om "Fyra små gissar", säkert får man ett muntert ja till svar! Och hur tjusande verkar icke på barn sagornas luftiga värld af älfvor och féer, om hvilka förf. hopdiktat en hel mytologi! Anna M. Roos' stora anseende som barnboksöfvarinna synes bäst däraf, att utgifvarna af "Läseböcker för Sveriges barndomsskolor" ammo-

dat henne att skriva en dylik för skolornas mindre barn. Den kommer att ingå i samma serie, dit förut höra Selma Lagerlöfs "Nils Holgersson", Heidenstams "Svenskarna och deras höfdingar", Sven Hedins "Från pol till pol", och den väntas utkomma i sommar.

Men det vore att göra förf. orättvisa att ej förstå, det dessa små visor och skälmska eller stämningfulla sagor endast äro hennes diktnings lekverk. Sitt livsverk som författare har hon nedlagt i tyngre vägande arbeten. Äfven i dem möter samma mångskiftande och dock helgjutna personlighet. Redan hennes första diktsamling, "I gryningen", — från 1894 — ett föga uppmärksammat och något ojämnt debutarbete, innehåller samlade alla drag, som utmärka hennes författarskap: skämt och ironi, dröm och vemod, historisk och fornnordisk dikt samt i flera redan framstående, ja ståtliga dikter ett starkt etiskt och religiöst patos. Den följande är utgifna novellsamlingen "Tysta djup" ger åter det mest samlade och finaste uttryck — på god utländska: *kvintessensen* — åt ett annat väsentligt drag, en af dröm och fantasi och djupaste själsvärme väfd erotik. De drömfagra berättelserna göra därför en sällsynt enhetlig verkan, ehuru ämnena hämtats än från medeltidens Sverige, än från antikens länder, än från det forntida Österland, dit hennes fjärrströfvande fantasi vandrat äfven i barnsagorna. Lik den första äro tvenne följande novellsamlingar, af hvilka den sista, "Syster Dione" (1907), når högst i klassisk stilrenhet och märgfull kraft.

Men den musik, som ljuder likt ur fjärran i novellerna, framklingar i fulltoniga melodier i "Aderton år", själfbiktens bok om "gäckad längtan och fåfäng glöd". Då den utkom — 1902 — var man mindre än nu van vid diktares själfbekännelser, och somliga kunde ej smälta att den härrörde från en kvinna, så att dess mottagande på sina håll påminde om det öde, som drabbar perlor kastade för vissa fyrfotingar. Mångas blick har varit skum för att boken, trots ojämnheter och upprepningar, är rik på dikter af ren, musikalisk klang och oförliknelig lyrisk skönhet. Och all dess glödande känsla och bittra svärmod klarnar och stillnar mot slutet af en vidgad lifssyn, som lyfter öfver det egna ödet och riktar sinnet mot ett större: mänsklighetens gemensamma nöd och bidande slutmål.

Tanken på att göra en insats till medmänniskors bästa är nog äfven upphofvet till Anna M. Roos' förnämsta arbete, "Fariseism i våra dagar" (1902). Mest af arbete, tankekraft, hänförelse och af sitt innersta personlighetslif har hon nedlagt i denna bok. Den utgör, som nog är bekant, en skarp kritik af dogmtro och asketism i vår tid, men ger vida mer. Sakkunniga ha — om än ej utan invändningar — vitsordat det gedigna vetande och den själfständiga uppfattning förf. visar i sina framställningar, t. ex. af vissa den antika filosofiens idéer och deras inver-

kan på utvecklingen af den kyrkliga kristendomen. Men man behöfver ej vara sakkunnig för att gripas af förf:s vida syn på sitt ämne, hennes djupa allvar och brinnande hänförelse. De finnas, som i denna bok funnit det förlösande ordet i grubbel och tvifvel, medan den helt naturligt af andra rönt skarp motsägelse. Äfven i ett senare verk, "Framtidens religion och framtidens kvinna" (1908), behandlar Anna M. Roos religiösa och psykologiska spörsmål. Här är förf:s ståndpunkt något förändrad, närmar sig en s. k. spiritualistisk uppfattning. Mindre genomarbetad och stort anlagd än "Fariseismen" är dock äfven denna bok rik på originella och ädla tankar. Särskildt intresse för Dagnys läsekrets torde nog den senare delens skarpsinniga litterärhistoriska uppsatser om gångna tiders diktare äga.

Det skulle föra för långt att här nämna alla Anna M. Roos' arbeten, men jag vill ogärna förbigå ett par, för hvilka jag personligen är rätt svag. Det är tvenne episka dikter med fornnordiska ämnen, "Valands saga" (1903) och "Svipdags saga" (1906). Deras väl träffade tidsfärg, starka sagostämning och klangfulla versifikation ställa dem på ett högt plan, och den ej ohjälpligt blaserade kan väl intresseras äfven af ämnet i dess uråldriga storslagenhet. —

Trots den starka subjektiviteten i Anna M. Roos' författarskap spela i detsamma in, liksom hos alla, minnen af olika yttre upplevelser, intryck från när och fjärran. Hennes många och långa resor ha afsatt spår bl. a. i de skildringar från främmande länder, som förekomma i en hennes roman "På sällsamma vägar" (1908), medan vår hufvudstad, där hon bott större delen af sitt lif, är urbilden till de scenerier af förtjusande naturtrohet, som tecknas både i denna och en annan berättelse, "Elsie von Tarow" (1909). Så gifva äfven dessa båda värdefulla bidrag till vår litteraturs Stockholmskildring. —

Här har talats om författarinnan Anna M. Roos, men föga om människan. Det senare är onödigt för den som läst hennes böcker, i dem träder hon en lifslevande till mötes. Och för den, som förstår dem, kan det vara nog att ha läst dem för att också älska henne själf. Men om ock mera kunde sägas om Anna M. Roos, bör dock ej förblifva outtaladt ett varmt tack för hvad hon gifvit i sitt rika lifsverk samt en hjärtlig välgångsönskan för kommande dagar.

Aivva Uppström.

Annonsera i DAGNY!

Hudens vård.

På grund af sin **uppriskande inverkan** å hudsystemet vinner Salubrin en städse ökad användning vid hudens vård. Särskildt har frottering af kroppen med ett af Salubrin fuktadt tygstycke befunnits verksamt till förekommande af **förkylning efter svettning** och till motverkande af **ömheter** och **värk** efter öfveranstängning. Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

Politisk rösträtt för kvinnor.

Statistisk utredning af Ludvig Widell*.

II.

Vid den sannolikhetsberäkning, som förf. anställer om huru de svenska valen till Andra kammaren 1911 skulle ha utfallit, om kvinnlig rösträtt då varit införd, utgår förf. från förutsättningen, att denna rösträtt ägt samma utsträckning, som Liberala samlingspartiets motion 1911 föreslagit.

Beräkningen af antalet kvinnor, som skulle varit nominellt röstberättigade, d. v. s. upptagna i röstlängderna, sker med ledning af folkräkningsuppgifterna. Antalet i röstlängderna upptagna personer skulle i enlighet härmed ha ökats med 113 %. Starkast skulle ökningen blifvit i städerna (133 %), mindre stark på landsbygden (106 %).

Antalet verkliga röstberättigade framkommer först efter fråndragning af de på en eller annan grund diskvalificerade. I den mån tillgängliga uppgifter göra det möjligt, undersöker förf. med ledning af procenttalet diskvalificerade män (och med hänsyn till de gifta kvinnornas beroende af sina mäns diskvalifikation), hur diskvalifikationsbestämmelserna skulle verkat på kvinnorna. Beträffande understödsstrecket skulle detta drabba de icke gifta kvinnorna (ogifva, änkor och fränskilda) i betydligt högre grad än männen, särskildt på landsbygden, där antalet kvinnliga understödstagare är särdeles stort. Utskyldsstrecket däremot skulle mindre drabba kvinnorna än männen, emedan kvinnorna vida ordentligare betala sina utskylder.

Författarens slutresultat angående antalet effektivt röstberättigade blir följande: "För de båda könen skulle de effektivt röstberättigade hafva utgjort i procent af antalet personer af minst 24 års ålder: på landsbygden för männen 84,0 och för kvinnorna 82,3, i städerna för männen 63,4 och för kvinnorna 65,7 samt i hela riket för männen 79,0 och för kvinnorna 77,6. Diskvalifikationsbestämmelserna skulle sålunda i hela riket och på landsbygden medföra en starkare reduktion af kvinnornas än af männens antal, en följd af det stora antalet kvinnliga understödstagare på landsbygden; i städerna skulle förhållandet bli omvänt, emedan de kvinnliga understödstagarnas större antal här mer än uppväges af kvinnornas ordentligare skattebetalning. Då emellertid skillnaden mellan de båda könen i fråga om diskvalifikationsbestämmelsernas verkningar är ganska obetydlig, blir proportionen mellan manliga och kvinnliga röstberättigade ungefär densamma som mellan män och kvinnor i röstberättigad ålder." I Sverige skulle då för hela riket komma ett antal af 1,107 kvinnor på 1,000 män (på landsbygden skulle männen vara i majoritet i Jämtlands, Västerbot-

tens, Norrbottens, Västmanlands och Gäfleborgs län), en siffra, som kommer synnerligen nära den motsvarande i Finland: 1,098 kvinnor på 1,000 män, och i Norge för de på allmän rösträtt grundade kommunalvalen: äfvenledes 1,098 kvinnor på 1,000 män.

Återstår en beräkning af hur många kvinnor, som skulle begagnat sin rösträtt, samt slutligen, hur de i partipolitiskt hänseende skulle begagnat den. Grunden är här osäkrare. Den förra beräkningen bygger förf. på medeltalet för landsbygdens och städernas siffror (medeltalet af procenttalen för deltagande kvinnor) vid landtdagsvalen i Finland samt stortings- och kommunalvalen i Norge, något afjämnadt nedåt, med hänsyn till att i Norge, där förhållandena mera likna Sveriges än Finland, siffran för landsbygden ligger väsentligt under detta medeltal. Förf. afrundat för öfrigt nedåt äfven siffran för städerna, dock obetydligt.

Enligt denna beräkning skulle männen bli de talrikaste bland väljarna. I hela landet skulle komma 753 kvinnliga på 1,000 manliga väljare. På landsbygden skulle männen vara i stark majoritet: 1,000 mot 625 kvinnor, i städerna åter skulle kvinnorna komma i majoritet: 1,239 mot 1,000 män.

Då det icke i något fall kunnat påvisas, att kvinnornas röster fördelat sig ur partisynpunkt på annat sätt än männens, antar förf., att så ej heller skulle skett i Sverige. Slutresultatet af hans beräkningar blir, att under det i verkligheten vid valen 1911 af de för de tre hufvudpartierna afgifna rösterna 31,3 % voro moderata, 40,2 % liberala och 28,5 % socialdemokratiska, skulle, ifall kvinnor ägt rösträtt, dessa tal ändrats till respektive 31,4, 39,3 och 29,3 %.

I senare afdelningen af sin utredning har dir. Widell under benämningen "Kvinnorösträtten ur social synpunkt" sammanfört en del uppgifter, hufvudsakligen rörande befolkningsförhållandena i de stater, som infört kvinnlig rösträtt, men därjämte i några fall om skilsmässor, nykterhetsförhållanden samt antalet själf-försörjande kvinnor.

Förf. påvisar i början af denna afdelning, huru som de af Amerikas Förenta Stater, som redan infört kvinnlig rösträtt: Wyoming, Colorado, Utah, Idaho, Washington, Kalifornien och Oregon (han räknar med de båda sistnämnda, ehuru han ej har kännedom om resultatet af folkomröstningen i Kalifornien och saken i Oregon ännu ej afgjorts), äro typiska nybyggarländer: att de starkt tillväxa i invånareantal genom inflyttning, att befolkningen till stor del består af främmande element, dels hvita invandrare, dels färgad befolkning, samt vidare, att kvinnorna här, trots en gradvis utjämning, äro mycket undertaliga, i Wyoming föga mer än hälften så många som männen. En följd häraf

*Till rättande af en passus i den i föregående veckas nummer införda första afdelningen af denna artikel aftryckes här rätta ordalydelsen af den mening, som där börjar på 2:dra sidans 2:dra spalt, rad 7.

"Ingenstädes i denna räknar han förrän i samband med sannolikhetsberäkningen för Sverige ned det enkla facit", etc.

är, att procenten gifta af samtliga kvinhor är stor, proportionen gifta män af samtliga liten.

Kanske det mest anmärkningsvärda proivet på hvad vi förut kallade den teoretiska slutledningsförmågans beroende af andra än teoretiska orsaker visar aktstyckets författare, då han i slutet af sin redogörelse för Amerikas Förenta Stater, där han meddelar en tablå öfver antalet "bartenders" (krögare) i respektive stater, synes så fullständigt ha glömt de nyss anförda upplysningar om dessa stater, som utgjorde början af hans redogörelse. Förf. meddelar en tablå öfver antalet bartenders per 10,000 män öfver 15 år, som utvisar, att denna siffra "i staterna med kvinnorösträtt", med undantag af mormonstaten Utah, var högre än i Förenta Staterna i genomsnitt, i Wyoming 53, i Colorado 44 o. s. v. emot i Förenta Staterna i sin helhet 34. "Särskildt anmärkningsvärd är", yttrar förf., "den högre siffran för Wyoming, då kvinnorösträtten där haft tillfälle att verka längre än i någon annan stat."

Detta är den kommentar förf. består tablån, utom att han tillägger, att det verkliga antalet utskänkningsinnehafvare öfver hela linjen är betydligt större, då "saloonkeepers" ej äro inräknade.

Det kan icke falla mig in att ett ögonblick ens i mina tankar kalla förf:s nyss citerade kommentar om Wyoming eller glömska af den karaktäristik han tidigare själf gett af befolkningsförhållandena i nybyggarländerna: befolkningens rörlighet, folkblandningen och de färgade raselementen, männens stora öfvertalighet öfver kvinnorna och den ytterligt höga procenten ogifta män, framför allt i Wyoming — det kan icke falla mig in att kalla denna kommentar och denna uraktlåtenhet perfid. Den är säkerligen ingenting annat än en oregelbundenhet i den logiska apparatens funktioner, som mot förf:s afsikt och vilja förräder i hvad riktning hans privata sympatier och antipatier gå.

Med afseende på själfva tablån äro vidare två omständigheter att märka. Jämförelsesiffror äro icke upptagna för de öfriga staterna hvar för sig, utan siffrorna för "staterna med kvinnorösträtt" jämföras med genomsnittssiffran för Förenta Staterna i sin helhet. Nu äro en hel del af dem rena förbudsstater, och deras medräknande måste naturligtvis sänka genomsnittssiffran för samtliga. Det hade sålunda varit vida korrektare och gifvit ett rättvisare resultat, om siffrorna för "staterna med kvinnorösträtt" i stället jämförts med öfriga icke-förbudsstater.

En annan omständighet, som väcker uppmärksamhet i förf:s öfersikt, är att han utgått från antalet "bartenders", hvarmed förstås ej blott en krögare, som själf står vid disken, utan äfven kypare, medan däremot "saloon-keeper" är det vanliga namnet för utskänkningsinnehafvare och "saloon" för utskänkningsställe, åtminstone i de östra staterna. Af förf:s tablå kan man således alls ej bilda sig någon verklig föreställning om ifrågavarande förhållanden i respektive stater.

Angående nativitetssiffrorna för Amerikas Förenta

Stater (i brist på statistik öfver födelserna där kunna de endast indirekt och approximativt beräknas efter folkräkningsuppgifter) framhåller förf. själf, att de i de stater med kvinnlig rösträtt, där de äro låga: Colorado, Washington, Kalifornien, Oregon, ej kunna direkt bero af denna, då siffrorna röra perioden 1890—1900 och endast Colorado före denna periods slut (1893) infört den. Däremot finner han i den sjunkande nativiteten "symtom af en kvinnoemancipation, som råkat betänkligt på afvägar".

I Wyoming är födelsetalet medelhögt, i Idaho och Utah mycket stort.

Australiens folkökning är ganska stark, lika stor som Tysklands. Nativiteten är emellertid i sjunkande, och förf. finner den otillfredsställande. Han tillskrifver nativitetsens sjunkande samma orsaker som i Förenta Staterna och finner ej anledning att i detta sammanhang minnas, att af Europas stater Frankrike och Irland, som ej gärna kunna anses vara föregångsländer i fråga om kvinnoemancipation, ha den lägsta nativiteten.

En omständighet, som väckt förf:s uppmärksamhet, är, att barnadödligheten i de australiska staterna från och med 1904 visat en utomordentligt stor minskning, i det den detta år i ett slag sjönk med öfver en fjärdedel, under det de följande åren visat lika gynnsamma och t. o. m. ännu gynnsammare siffror. Att från ort och ställe införskaffa närmare upplysningar har tiden ej medgifvit förf., men han framhåller möjligheten, att kvinnornas rösträtt kunnat medverka till åstadkommandet af socialpolitiska åtgärder, som medfört den storartade minskningen af barnadödligheten.

Att de australiska kvinnorna själfva räkna åtgärder till "Protection of Infant Life" bland sina främsta framgångar, är för deltagarna i rösträttskongresserna bekant. Det torde vara skäl att med anledning af den föreliggande "utredningen" inhämta detaljer därcm.

Giftermålsfrekvensen i Nya Zeeland, där kvinnor längst af Australiens stater haft rösträtt, eller sedan 1893, var vid slutet af 1880-talet betydligt lägre än i förbundsrepubliken, Commonwealth. Med ingången af 1890-talet steg den i början långsamt, sedan allt hastigare, så att den redan åren 1890—1900 var högre än i Commonwealth och åren 1906—1909 icke blott var mer än 12% högre än där utan dessutom högre än den någonsin varit i Nya Zeeland sedan 1860-talet. Ökningen synes förf. vara för stor och för konstant för att kunna förklaras ensamt genom ekonomiskt uppsving. Möjligt är, "att det djärfva och genomgripande sociala reformarbetet, som sedan 1890-talet pågått i Australien och särskildt i Nya Zeeland, här utöfvat inflytande".

Rusdryckskonsumtionen i Australien har enligt förf. ökats efter införandet af kvinnorösträtten och detta särskildt i Nya Zeeland. Antalet för fylleri sakfällda personer har i Nya Zeeland ökats. Förf. lämnar därhän, om detta beror på eftertryckligare beifrande — något, som väl är starkt sannolikt, då förf. själf omtalat, att man i Nya Zeeland vid kvinnorösträttens införande afsåg att vinna "en kraftigare hjälp i arbetet för nykterhetens befrämjande". Vidare meddelar förf., att från 1900 har man upp-

H. M. Drottningens Hofleveratör

J. F. Holtz

Brunkebergstorg 5

St. Nygat. 35 --- Sturegat. 8

Stockholms Specialaffär

■ för **GARNERINGSARTIKLAR**

Ständigt nyheter

gifter om de sakfälldas fördelning på kön, och att enligt dessa frekvensen ökats för männen men minskats för kvinnorna. Detta förefaller förf. misstänkt, och han antyder, att detta torde bero på "ökad mildhet vid lagens tillämpning gent emot kvinnorna".

Förf. slutar med att påvisa, att en jämförelse mellan antalet fylleriförseelser i Australien och Sverige på grund af de ytterst olika förhållandena och bestämmelserna ej kan ge någon ledning för bedömandet af nykterheten i det ena och andra landet. Emellertid är procenttalet sakfällda kvinnor för Nya Zeeland ogynnsammare, d. v. s. större än för Sverige (i det förra 9,6, i Sverige 3,3 % af männens), och förf. underlåter ej att erinra om, att "rusdrycksmissbruk bland kvinnorna är en ur flera synpunkter betydligt farligare företeelse än ett sådant missbruk bland männen".

Anledningen till att förf. inskränkt sin undersökning af nykterhetsförhållandena i "stater med kvinnorösträtt" till Australien och Amerika, men däremot undantagit våra grannländer Finland och Norge från en sådan undersökning nämner han icke. Såsom förf. i slutet af den första, politiska afdelningen anmärkt, äro ju förhållandena i de senare ofantligt mycket mera lika våra. Sina beräkningar angående det sannolika antalet i valen 1911 i Sverige deltagande kvinnor grundade han därför endast på jämförelse med Norge och Finland, ej med Australien. Men beträffande nykterhetsförhållandena håller han sig uteslutande till de länder, där förhållandena äro så vidt skilda från våra som möjligt. Brist på tillgängligt material kan näppeligen vara orsaken. Den omständigheten, att den kvinnliga rösträtten i Finland och Norge ännu är så helt ung — en i och för sig plausibel anledning —, kan omöjligt ha varit anledningen, då samme förf. förut funnit skäl att ingå på "sociala förhållanden", äktenskapsfrekvens och nativitet äfven i sådana stater i Amerika, där kvinnlig rösträtt dels ännu i denna stund icke är, dels och framför allt ännu icke var införd vid den tid statistiken gäller. I och för jämförelse äro Finland och Norge säkerligen mera instruktiva än Australien i fråga om nykterhetslagstiftning och fylleriförseelser. Man kan få höra svenska herrar, som tycka om sin lilla sup och sitt goda glas vin till maten, klaga öfver de trakasserier och drakoniska bestämmelser de numera stöta på vid resor i Norge. Den, som skrifer detta, känner ej närmare till saken men förmodar, att det nog kommer att heta på en gång, att onykterheten blir större genom kvinnornas politiska inflytande och att detta inflytande är skuld till nykterhetsfanatismen.

Dir. Widell har emellertid med afseende på Sverige, Norge och Finland icke tagit i betraktande andra "sociala förhållanden" än äktenskapsfrekvens och nativitet. Behandlingen är summarisk. I Finland är nativiteten hög.

Här sätter dir. Widell punkt för sin undersökning. Anmälaren gör detsamma. Kommentarer lära vi få nog af, när regeringspropositionen om kvinnlig rösträtt skall behandlas i riksdagen. Här har det varit nog att dels referera, dels kritiskt framhålla vissa egendomligheter i bevisföringen, där förf. inlåtit sig på en sådan, och dito egendomliga uraktlåtanden i iakttagelse.

Hilma Borelius.

Rösträttspropositionen.

Efter hvad man vet har, när detta läses, den bebådade kungl. propositionen om politisk rösträtt för kvinnor framlagts för riksdagens båda kamrar. Det är den stora händelsen i den svenska rösträttsrörelsens historia — landets regering kräver för första gången politiska rättigheter för kvinnorna, på samma villkor som för män.

Det finnes efter allt att döma ingen utsikt för en lycklig lösning af frågan vid årets riksdag. Men — frågan måste komma, och kommer, igen. Och den skall gå sin slutliga gång fram till seger — utan allt för lång tidsutdräkt våga vi hoppas.

På den öfver hela landet anordnade "rösträttsdagen", som väl så godt som öfver allt kommer att firas söndagen efter påsk, få vi kvinnor tillfälle bära fram vår glädje öfver att vår sak kommit till den långt framskjutna punkt, som betecknas af hvad som nu skett — framläggandet af en kunglig proposition om politisk rösträtt för kvinnor.

Landvinningar.

Lagstiftande församlingen i Ohio har nu, torsdagen den 7 mars, afgjort motionen om hänskjutande af frågan om K. P. R. till väljarna.

Referendum beviljades med 76 ja mot 34 nej.

Rösträttsutskottet tillstyrkte motionen med 20 röster mot 1 och frågan skall underställas väljarna kanske i juli, troligtvis i augusti, hvarför tre månaders kampanj förestår, med möjlighet för kvinnorna i Ohio att få deltaga i presidentvalet till hösten.

Senaten i Kentucky har med 24 röster mot 11 gifvit kvinnorna rösträtt i skolfrågor, sedan underhuset förut med stor majoritet afgjort saken till deras förmån.

Det var, som vi minnas, i Kentucky man år 1838 gaf rösträtt i skolfrågor åt änkor med barn i skolåldern. — En reaktionär lagstiftande församling borttog för en del år sedan denna sedermera något utvidgade rättighet. — Och nu är den åter gifven åt kvinnorna i mycket utvidgad form, så att rösträtt är meddelad åt alla kvinnor, hvilka inneha samma kvalifikationer, som fordras af män, och kunna läsa och skriva.

Förlikningsbillen fallen.

Med 222 röster mot 208 har engelska underhuset sistliden fredag afslagit det föreliggande förslaget om rösträtt för kvinnor, den s. k. förlikningsbillen. Premiärministern och kolonialministern röstade mot, finansministern och utrikesministern för förslaget. Vi återkomma i ett följande nummer till saken.

Dansk Kvindesamfund

40 år.

De danska kvinnorna ha i år haft ett jubileum att fira, 20-årsminnet af den dag, då de slöto sig tillsammans i organiseradt arbete för sin egen sak — då Dansk Kvindesamfund bildades. Och det var den första kvinnosaksföreningen i Norden.

Redan i början af 1871 begynte tanken på en sammanlutning att taga fast form. En af det nutida Danmarks mest kända män, Fr. Bajer, var med om idéen, och en dag i februari 1871 samlades i hans och hans hustrus hus en krets af män och kvinnor och en kvinnosaksförening bildades, en afdelning af det i Genève bildade internationella kvinnoförbundet. I december samma år blef denna förening ombildad till en själfständig dansk förening, som fick namnet Dansk Kvindesamfund och hvars första ordförande blef fröken Caroline Testman. Ehuru bildad således redan 1871 i december är det emellertid i år föreningen firat sitt 40-årsjubileum, dels för att förberedelserna till detsamma ej medgåfvo att festligheterna kommo tidigare, dels väl också därför att föreningens verksamhet egentligen kan sägas ha tagit sin början med 1872.

Vi medhinna ej nu att ingå i någon historik öfver Dansk Kvindesamfunds utveckling och arbete, ej heller att närmare beröra det för oss särdeles intressanta faktum, att Esseldes "Tidskrift för hemmet" beredt jordmännen för detsamma; vi återkomma därtill i en längre artikel, då vi också få tillfälle att behandla den intressanta festskriften, som utgafs i samband med 40-årsjubileet: Dansk Kvindesamfunds Historie gennem 40 Aar af Gyrithe Lemche.

I Köpenhamn hugfästes minnet af föreningens bildande genom en ståtlig fest den 24 febr. i Tivolibazarens stora festsal. Bland de mera anmärkningsvärda gästerna nämnas konseljpresidenten och kultusministern, D. K:s stiftare, representanter för olika kvinnoföreningar. Tal höllos af D. K:s ordförande fru Riising-Rasmussen, af Gyrithe Lemche, Jutta Bojsen-Möller m. fl.. Under supén yttrade sig konseljpresidenten i ordalag, som visade hvilken varm vän han är af kvinnornas sak. Hvad som väckte stor uppmärksamhet var hans uttalande om att han ansåg en grundlagsändring, som icke medför politisk rösträtt åt kvinnorna, för en omöjlighet.

På förslag af D. K:s Köpenhamnkrets hade till jubileumsfesten förfärdigats ett banér, som nu blir Dansk Kvindesamfunds eget. Det framfördes af fyra hvitklädda unga flickor och restes vid talarstolen. Den särdeles vackra fanan hade komponerats af konstnärinnorna Ida Hansen och Anna Munck.

Elpis.

Rösträttsrörelsen. Fem nya lokalföreningar för kvinnans politiska rösträtt ha bildats: i Hybo, i Landa och Kilafors efter föredrag af fröken Elin Pålman, i Axvall efter föredrag af fru Jenny Velander och i Rånnum efter föredrag af fröken Signe Wollter.

"Svenska konstnärinnor".

Modern kvinnorörelse har att som en af sina vackra-
M ste sidor uppvisa det oafåtliga arbete i det tysta, som fastast och snabbast blifvit till en stödjande styrka för dess anhängare. Sida vid sida ha kvinnorna här slutit sig intill hvarandra till gemensam glädje, gagn och värn. Vår tid ser sinnen lifvas, krafter enas, frön laggas till grodd och växt. Anmärkningsvärd är här snabbheten i tanke och handling, ett vittne om att rörelsen sker i den rätta stunden.

Den väckande och enande kraften bland våra konstnärinnor är Ida von Schulzenheim. Varm anhängare af kvinnornas sak, sällsynt begåfvad, i besittning af en genial administrativ förmåga, ägde hon öfverflödet af värme och kraft, som blef det enande verkets grundval och byggnad. Längre påtänkt, grundades föreningen "Svenska konstnärinnor" våren 1910. Dess första uppvisning var bredt och omfattande anlagd; ett genialt grepp var att ordna den retrospektivt, att då första gången kvinnliga konstnärer uppträdde låta dem träda fram i dominerande skara, i samlad grupp. Utställningen blef också beaktad och besökt i en grad, som visade ett lifligt uppskattande af dess egenart, dess omfattning och höga konstnärliga halt.

Endast ett år efter detta första och stora slag är föreningen ånyo färdig med en andra uppvisning, denna gång i Lund. Till sin hufvudpart bjuder denna på nya verk; ett och annat representativt arbete af 80- och 90-talskonst har dock medtagits, tillräckligt för att man i dess väsentliga drag kan afläsa utvecklingen under de senaste decennierna.

Det tidigaste inflytande man här spårar är franskt Fontainebleau-skolan, hvars konstnärer upptäckte och i hela dess vidd återgåfvo skönheten i Paris' nära omgifningar, liksom Walter Leistikow senare upptäckte Berlins, måste öfva ett starkt inflytande på unga konstnärer, och det är med några af böljande löfmassor och silfrad luft fyllda landskap, som Julia Beck och Hedvig Strandberg ännu fängsla. Öfriga samtida verk — af Elin Molin och Emma Toll — besitta i hög grad förfining och charm. — Några år senare räkna vi landskapister i fåtal, då däremot figurmålningen blifvit det öfvervägande intresset. En afglans af franskt inflytande är skönjbart äfven här, och Carolus Durand är mästaren, hos hvilken en del konstnärinnor gått i skola. Stilen är nobel, färgbehandlingen smältande i mjuka toner. I olika riktningar utvecklade, men typiska och charmfyllda porträttbilder från denna franska period äro Mina Carlsons själfporträtt och Hildegard Thorells vackra bild af en ung fransk flicka. En namnlista på porträttister från denna tid skulle för öfrigt upptaga i det närmaste alla dåtida svenska konstnärinnor.

Men landskapet — och denna gång ett äktsvenskt — får ånyo sina tolkare. I en rad dukar ha Charlotte Wahlström och Märta Tynell — de bäst representerade å utställningen — gifvit oss kust- och vattenbilder, där den fuktiga luften, molnens drifvande massor och tunga ovä-

dersstunder gifvit stämningar af värde och skönhet. Af samma datum, men en annan skola — det moderna måleriets — äro verken af Edith Granström-von Knäffl, Edith Fischerström m. fl., i färgklarhet och bred teknik af stor dekorativ verkan. Som under ett tidigare skede öfverväger äfven nu porträtt- och figurmåleri. Bredt målade i kärft realism, frappera Britta Ellströms briljanta "Marknadsmusikanter". Färgstämningen är fin och ypperlig i Märtha Rudbecks självporträtt och en stor del öfriga porträttbilder — vi nämna bl. a. Gerda Tiréns, Anna Ödmans, Elisabeth Barnekows, Martha Rydell-Lindströms — själfulla och vackra. Djurmåleri, knappt representeradt, lämnar några prof på Ida von Schulzenheims färgfina och gedigna konst. — Inom grafik och akvarellmåleri möta nya och goda namn: Eva Béve, Elsa Björkman, Louise Stjernstedt — samtligas verk färglagda teckningar — samt från ett tidigare skede Jeanna Bauck och Ellen Jolin. Otilia Adelborgs och Elsa Beskows teckningar tillhöra här det bästa; Fanny Hjelm besitter en rangplats som miniatyrist. — Våra kvinnliga bildhuggare äro ännu ett fåtal; Agnes Frumerie har några betagande graciösa grupper, Ruth Milles och Ida Thorensen god och solid konst.

Sedan den tidigaste perioden af svenskt måleri — 1600-talet — ha kvinnor varit verksamma, men sällan under gynnsamma förhållanden. Det är den rika utvecklingen af hvars och ens egenart, en sträfvan, icke under tryckta villkor utan i glädje och med framgång, som sammanlutningen af konstärinnor afse att åvägabringa.

Observator.

Insänd litteratur.

C. E. Fritzes Bokförlags-A.-B., Stockholm: **Predikningar.** Hållna i Stockholms Slottskapell af Clemens Åhfeldt, pastor i kungl. hofförsamlingen.

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Valda bref af Esaias Tegnér.** Utgifna af *Otto Sylwan.*

Wahlström & Widstrand, Stockholm: **Morgondagens äktenskap.** Komedi i fyra akter. Af *Jane Gernandt-Claine.*

Aktiebolaget Hiertas bokförlag, Stockholm: **Träsket.** Stockholmskildringar af *J. L. Stokenstrand.*

Framtidens Bokförlag, Malmö: **Mitt inlägg mot Prof. Bengt Lidforss' Kristendomen förr och nu.** Af *Paul Rosenius.*

Kvinnlig djurskyddskonsulent. De svenska djurskyddsföreningarnas centralförbund har upprättat en ständig befattning som djurskyddskonsulent och till dess första innehafvare har utsetts fru Anna Christell, som under en följd af år framgångsrikt verkat inom Helsingborgs djurskyddsförening. Konsulentens uppgift skall vara att bistå föreningar och enskilda i djurskyddsarbetet, lämna råd och upplysningar, verkställa utredningar, verka för en saklig och vederhäftig behandling i pressen af djurskyddsfrågor, intressera riksdagsmän och i allmänhet ledande personer för djurskyddssaken, inskrida (efter anmälan af djurskyddsföreningar) vid djurplågeritillfällen, där de lokala föreningarna icke kunna inskrida, o. s. v.

Spetsar.

En social-estetisk studie.

Sind's Rosen, nun sie werden blühen.

Goethe.

I.

Trots allt och många går rättfärdighetskrävet som en ljus tråd genom utvecklingen. Stilla men målmedvetet bidrar det sin stund för godtgörelse af tiders och generationers — kanske för länge, länge sedan gjorda skuldinsatser. Sagans och mytens försonande gestalter äro ej tomma föreställningsbilder. Det är lifvets fakta, som i dem lånat diktens lättare och fattbarare form.

Finare och vackrare har väl denna i all skönhet och ändamålsenlighet inneboende försoningskänsla knappt kommit till kulturellt uttryck än genom den historia som omfattas af och ligger emellan renässansens spetsar och spetsarnas renässans. Och i spetsarnas — må uttrycket tillåtas mig — väfnad, trots skör och bräcklig, äga vi tidsdokument, ofta starkare och mer talande än pergamenters pränt och böckers tryck. Ty guldets, silkets och linets fina trådar ha i spetsarnas rytmiska linjer upptecknat tiders anda och gång, estetiskt, politiskt och icke minst socialt.

Glöd och färg uppsögo spetsarna ur Orientens jord, där de hade sina kraftiga och närande rötter. Men Europa var det, som först gaf dem den utveckling och fulländning, som gjorde dem till spetsar i egentlig mening. Ty genom renässansens renande inflytande nådde de här en koncentration och konstnärlig höjd samt därmed en maktställning, som väl kommit få konstalter till del. Hvilka härliga spetsar utgingo ej under 15- och 1600-talen från klostren! Hur stilla men kraftigt vederlägga ej dessa teorien om kvinnans bristande konstnärliga skaparkraft och stödjä i stället Goethes ord: "Es bildet ein Talent sich in der Stille." Men kunde det väl ock finnas ett ädlare, jag skulle nästan vilja säga kyskare material för omsättning af en utaf kontemplationen närd och af klostercellen stängslad skönhetsträngtan! Dock, det är ej blott den skönhetsmättade kontemplativa inspirationen som afläses i spetsarnas harmoniskt växlande rytmer. Allt vidare områden lade spetskonsten under sin spira, vare sig denna representerades af nål eller knyppelpinnar. Till alla samhällsklasser fann den väg, till slott som koja, och förmådde som kanske ingen annan konststart att öfverallt utlösa den så ofta af tidsförhållanden fjättrade konstnärliga instinkten: en förmåga, hvarigenom den kanske mest af allt röjer sig som stormakt i konstens värld.

Men berusande blef ock så småningom dess skönhetsmakt. De pris, som ägandet af den tidens spetsar betingade, kunde till slut knappt uppdrivas ens af det mest slösande hoflif. Kärleken till spetsar hade stegrats till kult, en kult, fordrande och hänsynslös, med oberäkneliga följder, politiskt, finansiellt, socialt. Nog hade Molière skäl för sitt bekanta yttrande om spetsarna: "Les grands vendent leurs terres, les dames en vendent l'esprit."

Men hur stora summor, som lyxbegäret och praktlystnaden än kunde uppdriva, så kunde de dock aldrig

godtgöra de oerhörda förluster, som förfärdigandet af dessa alltmör förfina slöjdarster kräfft: ögonens ljus, lifsmöd och kraft ofta vid knappt trettio år; förhållanden som voro blott alltför sorgligt vanliga.

Och reaktionen kom med stegrad kraft: med kungliga interdikt, revolutionens veto och fabriksindustriens sociala herravälde. Så hade reaktionens hämnande pendel svängt öfver från berättigadt inskridande till ödesdigert hämnande. Ty tyllens uppkomst och imitationens förläckande utnyttjande voro långt farligare fiender än både kungliga påbud och massornas nivelleringsförsök.

Men var det väl möjligt, att den konststart, som af kultur- och konsthistoriens förnämsta kännare åter och åter kallats "renässansens blomma och dess andes förnämsta uttryck", med sin undergång skulle få umgälla hvad obehärskad lyxbegär och mänskliga öfverdrifter förvållat?

Man skulle vara frestad att så tro, då man läser den text, hvarmed fru Ebba Salwén inleder sitt nyligen utkomna vackra och särdeles väl utstyrda arbete om ryska spetsar.* Här säger förf. bl. a. på tal om rysk hålsöms-, broderi- och spetslöjd: "Med de enkla medel, som stått till buds, har detta skönhetsälskande folk (det ryska) förstått att skapa åt sig en hemslöjd, som under århundradena blomstrat och blifvit allt frodigare, medan samma hemslöjd västerut af helt naturliga orsaker nästan tynat bort." Och denna något originella åsikt krönes med följande profetia: "I österlandet, där hemslöjdens vagga stått, där kommer den äfven att bevara sig längst."

Men utvecklingens lagbundenhet är rättvisare än så. Sociala krafter var det, som en gång vållade spetslöjdens nedåtgående, sociala makter blef det ock gifvet att åter kalla dem till lif. Och än mer, att kalla dem till lif under former ägnade ej mindre att gälda gamla oförrätter än att å nya områden skapa bestående lifsvärden. Liksom de stora politiskt-filosofiska tidsuppfattningarna kommit till slående uttryck i spetsarnas fina och skiftande former, så har ock spetsarnas historia i stort sedt sammanfallit med de sociala frågornas. Med deras stegrad betydelse och maktställning har den spetsarnas nyrenässans skapats, genom hvars tillvaro i nästan alla Europas länder försoningsbegreppet likt en ny eldstod reser sig på konstens och kulturens område.

Om fru Salwéns citerade yttrande, profetian inbegripen, endast gällt färgade och metalliska spetsar, så hade man skänkt det oinskränkt tilltro. Men då de fällts om all hemslöjd, kan man lyckligtvis inlägga en optimistisk gensaga. För det första är det ingalunda endast i Orienten, som hemslöjdens vagga stått. Den har sannerligen haft vaggor öfver hela världen. Och vidare, afses i yttrandet äfven den egentliga äkta spetslöjden, hvilket måste vara fallet då fru Salwén säger, att den österut blifvit allt frodigare men västerut nästan "tynat bort", så kan dess bestånd inte gärna sättas i samband med ett ursprung, som den aldrig haft. Ty de äkta spetsar, som

onekligen finnas i (den närmre) orienten, ha alla uppstått genom inflytande från västerlandet, som därmed till fullo gäldat den rika och befruktande gåfva, det en gång själf mottagit. Ty i västerlandet var det, som den äkta spetsen både föddes och vaggats. Det var ju den italienska renässansen, som skapade den! Och så kraftig var denna skapelse, att de riktlinjer, som därmed uppdrogos, blefvo de, som spetslöjden som äkta konstform sedan alltid följt, följer och — nej, jag tror jag afhåller mig från profetior!

Såväl i Italien, som Belgien och Frankrike, där denna slöjd under olika tider stod högst, blef nämligen formen, tillsammans med materialet, som betingar den, spetsens förnämsta princip. Det var denna renässansens plastiska insats, som sedermera alltjämt blef bestämmande för den äkta spetsen. Från och med reticellans individuella symetri, genom barockens organiskt sammanfattande dekorativa former, exempelvis i den från midten af 16—1700-talet ledande (sydda) venetianska spetsen och Point de France, rokokons förfina grace och oberäkneliga frihet, sådana de framtråda i Point och Dentelle de Bruxelles har detta drag t. o. m. genom spetsarnas s. k. upplösningstidehvarf bevarat sig lifskraftigt och konstbestämmande in i vår tids spetsrenässans med dess ofta naturalistiskt-stiliserande formbildning.

Men den spetslöjd, som tog afstånd från denna plastiska fordran och på egen grund gick egna vägar, den förlorade därmed den äkta spetsens utpräglade drag. Och så var just fallet med den spetslöjd, som kraftigt fortlevde ej blott i Orienten utan äfven i närstående europeiska gränstrakter. Här undergingo de färgade spetsarna dels en utveckling under påverkan af de äkta, dels kvarblefvo de på den ståndpunkt, där de en gång gjort sin stora kulturella insats och förmedlat öfvergången mellan broderiet och den äkta spetsen. Om denna de färgade spetsarnas textil-estetiska bragd tala många präktiga skatter, förvarade i South Kensington-muséet i London och Österreichisches Museum i Wien.

Äfven om dessa folks konstlöjd ej svara mot renässansens stränga kraf, är den dock så utsökt vacker, att den gamla latinska smakregeln verkligen om den borde få gälla. Hälst ju denna teoretiskt — hvarför då ej äfven praktiskt — verkligen stämmer med just renässansens obetingade individualism. Man behöfver blott draga sig till minnes de s. k. "Point d'Espagne", hvilkas guld- och silverstruktur så omslångrats af brokigt silke, att de i sin skimrande prakt påminna om lazurbroderiet. Då förstär man en sådan konstgrens värde. Kanske var det ock en dylik uppfattning, som för några år sedan inspirerade Felix Aubert till hans djärfva försök att äfven uppta färgen i den spetslöjd, som han med hjälp af några gamla, gamla gummor från spetsarnas klangdagar ånyo kallade till lif i sitt hemland, Normandie.

Och i Österrike har Amalie Szeps just på detta textilkonstens förfina område förenat öster- och västerländsk konstuppfattning. Såväl i "irish crochet", som annan virkning, hvilken i Österrike nått rangen af konst,

* Ryska kvinnoarbeten, samlade och utgifna af Ebba Salwén, Sthml. 1911. A.-B. Ljus. 11 textsidor, 38 planscher. Pris 12:50.

LIFRÄNTOR

fördelaktigast för damer hos

VICTORIA ZU BERLIN

Kontinentens största lifförsäkringsbolag.

Kontor: Regeringsgatan 61 - - - Stockholm.

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

har hon inflätat Muranopärlor* med ett lika effektivt som lyckligt resultat.

Då därför Ebba Salwén i "Ryska kvinnoarbeten" förordar äfven de färgade och metalliska spetsarnas upptagande i vår hemslöjd, är detta visade färgintresse ingalunda ett konstnärligt och tillfälligt hugskott. Ehuru i strid med den klassiskt äkta spetsens princip och utveckling är det ett lika vaket som kanske psykologiskt svar på vår tids och våra sinnens behof af färgglädje — ett begrepp som i vårt solfattiga land nästan blifvit den tillämpade konstens lösen. Men gör man denna eftergift, måste man också vara klar på konsekvensen: förlusten af den äkta spetsens rasmärke.

Men huruvida nu de i "Ryska kvinnoarbeten" synnerligen väl reproducerade brokiga spetsarna estetiskt sluta sig till ofvan anförda vackra konstalster och tillfredsställa vår förfinade färgkänsla, det är åter en sak, som den enskilda smaken får afgöra. — Kanske också den allmänna kännedomen om ryssarnas beryktade färgsinne bör få ett ord med i laget, vidt skildt som det är från fullblodsorientalernas säkra och känsliga blick för färgverkan.

Ellen Nordenstreng.

Om sproglig Forstaaelse.

For nogle Aar siden udkom paa et svensk Forlag en Oversættelse af en dansk Bog, dens Titel og øvrige Data er det jo her ikke nødvendigt at meddele, da det blot er Meningen, at forklare iøjnefaldende Exempler paa Misforstaaelse og en morsom saadan forekom i det Arbejde, hvorom her tales.

Der stod paa et af Bladene den interessante Oplysning om en af Personerne i Bogen, at han hørte at "tupparna dröpo i källaren". Hvad var det mon de gjorde? tænkte man uvilkaarligt og saa fik man fat i den Bog, som det var hentet fra, og der stod paa dansk "han hørte Hanerne dryppe i Kælderen". Nu betyder Ordet "Hane" visserligen paa svensk en "tupp" men det kan paa dansk ogsaa betyde "en kran" og det var "kranarna som voro otäta och dröpo" — og det var dette, som hörtes op fra Kælderen. — Der, hvor svensk Sprogbrug har Benævnelsen "gaskran" siger en Dansk Gashane — og for Ordet "vattenledningskran" — Vandhane. — Skal Öllet tappes af Tönden spörjes der efter H a n e n som det skal tapes med. "Glem ikke, at dreje Hanen riktigt öm, för du gaar, at ikke Öllet skal gaa tilspilde", siger Husmoderen til Pigen. (At dreje Hanen = vrida på kranen.)

Ord med Dobbeltbetydning er jo i et hvilket som helst Sprog — Faldgruber for Oversætteren, og paa samme Gang ogsaa Prövestenen for hans Ordkunst. Men nu maa en levende H a n e figurere tilsidst: H. C. Andersens Hane i historien "Det är ganske vist!" "Vaagn op! vaagn op!" galede Hanen og flöj op paa Planke-

værket (gårdesgården): "Der er tre Höns døde af ulykkelig Kærlighed til en Hane; de have plukket alle Fjerene af sig; det er en fæl Historie, jeg vil ikke beholde den, lad gaa videre!" Og saa gaar den ogsaa videre indtil Historien slutter med Forsikringen om at: En lille Fjer kan nok blive til fem Höns.

Alma Forsberg-Dalhoff.

Arbetet för Röda korset. Röda korsets kvinnoaförening önskar genom pressen vädja till Sveriges kvinnor att understödja föreningens fosterländska syfte — förfärdigande af sjukvårdspersedlar för den frivilliga sjukvården i krig — genom gåfvor eller genom att såsom medlem ingå i föreningen. Medlem kan vara dels passiv, som genom sin årsafgift stöder föreningen; dels aktiv då, utom årsafgiften, äfven personligt deltagande i arbetet för sjukvård i krig lämnas, antingen på föreningens lokal i Stockholm, där medlemmarna gruppvis samlas två dagar under höst och vår för utförande af arbetet, eller genom att i hemmet förfärdiga en del lättsydda plagg för samma ändamål. Årsafgift för såväl aktiv som passiv medlem är 2 kr. Ständig medlem erlägger 25 kr. en gång för alla. Röda korsets kvinnoaförenings lokal i Stockholm är Karlavägen 4, n. b.

Promenad- kostym

af marinblå Cheviot
och engelsk Homespun
Sidenfodrad Kr. 59.

Ulster

af Homespun
Kr. 34.

AKTIEBOLAGET
NORDISKA KOMPANIET
STUREPLAN.

* Venetianska glaspärlor från ön Murano.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$ och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Lärlarinna

önskar plats i familj. Är villig och barnkär. Svar till »Små anspråk», Smålands Annonsbyrå, Jönköping.

Småskollärlarinna,

21 år, frisk och glad och med goda betyg, önskar under sommarferien plats i familj. Är villig undervisa barn samt deltaga i husliga sysslor. Svar till »Lärlarinna», denna tidnings expedition.

Exam. kvinnl. sjukgymnast

med tvåårig sjuksköterskepraktik önskar sysselsättning. Villig medfölja å resa eller till badort. Svar till »Signe 20 år», Sv. Dagbladets huvudkontor, Stockholm.

Som värdinna

söker bättre flicka plats, kunnig i ett hems skötande. Svar till »Värdinna, våren 1912», Karlstad p. r.

Bildad Småländska

önskar nu i vår plats i Stockholm eller dess närhet som barnfröken. Har genomgått 8-klassigt läroverk och kurser i barnvård och sjukvård. Goda rekommendationer och referenser finnas. Löneanspråk 25 kr. pr mån. och halfva resan fri. Svar till S. A. Påryd p. r. via Kalmar.

Ung flicka

önskar pl. som skriftråde. Svar märkt: »God handstil», Delsbo p. r.

Hurtig Värmländska

önskar plats till första maj som husföreståndarinna eller att förestå brukshushåll, innehar de bästa rekommendationer. Svar till »Maja», Falun, p. r.

Värdinneplats

önskas till sommaren eller hösten af en änkefru kompetent att med omtanke och sparsamhet sköta ett bättre hem, helst där barn finnes. Någon lön fordras ej om i stället en dotter i skolåldern får medtagas. Svar till »Barnkär» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

28-årig bildad, musikalisk, husligt intresserad flicka

(genomgått hushållsskola) söker nu reel plats som husmoders verkliga hjälpreda. Önskas anses som familjemedlem och påräknas ett vänligt bemötande. Svar »Små pretentioner», Falköping, p. r.

31-årig Norrländska

önskar plats vid skola, pensionat eller dyl. Genomgått fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala. Kunnig i handarbeten. Tacksam för svar till »Undervisningsvan», Sollefteå p. r.

Slöjdlärlarinna

bildad och af god familj, som genomgått årskurs vid en af vårt lands förnämsta slöjd- och väfnadsskolor, aflagt examen vid Andrea Eneroths lärarinneseminarium, önskar plats i hem eller skola. Vid lön fästes mindre afseende. Svar till »Hemslöjd», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Bildad, ung flicka

som genomgått husmodersskola önskar till våren plats att vara husmoder behjälplig med alla inom ett hem förefallande göromål, ej grofsyssla, helst i ett större hushåll. Svar till »Familjemedlem», Jemshög.

Enkel flicka

som genomgått Hushålls- och Slöjdskola önskar plats i bättre familj att hjälpa till med förekommande göromål. Svar till »Huslig», Hvetlanda, p. r.

Ung, frisk Smålandsflicka

önskar mot fritt vivre medfölja till badort som hjälp och sällskap. Rek. finnas. Svar väntas tacksamt under adress: Fru Pastor Håkan Sjögren, Nässjö.

Slöjdlärlarinna,

bildad och af god familj, som genomgått årskurs vid en af vårt lands förnämsta slöjd- och väfnadsskolor, aflagt lärarinneexamen vid Andrea Eneroths lärarinneseminarium, önskar plats i hem eller skola. Vid lön fästes mindre afseende. Svar till »Hemslöjd», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Två flickor,

(Norrländska, småländska, 23, 22 år) vana i hemgöromål, önska på sensommaren plats å herrgård eller större landtgdärd för att deltaga i förekommande arbeten. I stället för lön önskas någon ledighet dagligen. Svar till »Kerstin, Signe», Unnaröd.

Folkskollärlaredotter

önskar plats i familj att under husmoders ledning deltaga i hushållet. Är van vid alla inom ett hem förekommande göromål. Svar till »19 år», Skepsås.

Ung flicka

önskar plats som sällskap och hjälp i familj (helst tjänstemannafamilj) omkring d. 1 Maj. Har genomgått hushållsskola, kunnig i handarbeten, väfnad samt något sömnad. Svar emotses tacksamt inom 8 dagar till »Familjemedlem», Västerlösa.

Till 1:sta juni söker ung flicka plats å brukskontor som skriftråde eller annan likn. sysselsättning. Är äfven villig deltaga i husliga sysslor. Svar märkt »Bruksel. Stationssamhälle», Allm. Tidningskontoret, Stockholm.

Ung, bildad flicka

önskar som familjemedlem och mot fritt vivre plats i bättre familj, där jungfru finnes, för att deltaga i husliga göromål. Genomgått praktisk skola och van vid handarbete och sömnad. Svar till »20 år», Bofors.

Plats som

barnfröken

och som hjälp i hushållet önskas af anspråklös 21 års flicka. Genomgått praktisk hushållsskola. Kunnig i sömnad. Svar till »Värmländska», P. R. Kristinehamn.

Fullt kompetent flicka

som under ett års tid genomgått Kristinehamns Praktiska Skola (handarbetsafdelningen) söker plats i tapisseriaffär. Innehaft plats som handarbetslärlarinna. Svar till »Ener-gisk», Svenska Telegrambyrå, Örebro.

Ung flicka

önskar plats såsom hjälp och sällskap för att medfölja till badort eller landet. Svar inom 8 dagar till »R. V.», Uppsala, p. r.

LEDIGA PLATSER.

Vid

Skara högre flickskola

äro för nästa läsår två ämneslärrinnebefattningar, företrädesvis på *högsta* stadiet, lediga; en i *tyska* (hufvudämne, studier i Tyskland erforderliga) och *svenska* och en i *matematik, fysik* (hufvudämnen), *kemi* och *hälsolära*. Högre kompetens erforderlig. Lagstadgad lön, extra pensionsbidrag. Ansökningar jämte läkarebetyg insändas till styrelsen före den 12 april.

Vid Ronneby Samskola

(under omorganisation till kommunal mellanskola med förb. afd.) äro tvenne lärarinnebefattningar lediga från och med höstterminen 1912: den ena med undervisningsskyldighet företrädesvis i förb. afd. (ämnen och kurser enl. folkskolans normalplan), kompetens: högre lärarinneseminarium el. folkskoleseminarium: lön 1,200 kr.; den andra med undervisningsskyldighet hufvudsakligen i modersmålet och tyska (ungefär 15 t. i mellanskolan och 10 t. i förb. afd.), kompetens: högre lärarinneseminarium eller motsv., lön 1,400 kr.

Ansökningar ställda till Styrelsen insändas före den 15 april till skolans föreståndare, Ronneby.

Vid Östergötlands folkhögskola

finnes instundande sommarkurs plats för

Lärarinna

kompetent att undervisa uti konstväfnad och finare handarbeten samt svenska språket med företräde för den, som äfven kan leda sång. Vidare meddelar rektor H. Odhner, adr. Lunnevad, Sjögesta.

Sprid Dagny!**Vid Oskarshamns Elementarläroverk för flickor**

äro följande platser lediga att tillträda vid nästkommande hösttermins början:

En lärarinnebefattning med undervisningsskyldighet i svenska, franska och historia.

En lärarinnebefattning med undervisningsskyldighet företrädesvis i matematik och fysik på det högre stadiet. Denna befattning tillsättes på ett år.

Högre kompetens erfordras. Lönen enligt lag.

Ansökningar, ställda till Styrelsen för Oskarshamns Elementarläroverk för flickor, insändas före den 15 april till skolans föreståndarinna fröken I. Stjernberg.

Vid Kristianstads elementarläroverk för flickor

äro följande platser lediga att tillträda vid instund. hösttermins början.

En ämneslärrinnebefattning med undervisningsskyldighet i matematik och naturkunnighet, företrädesvis på det högre stadiet. Högre kompetens erforderlig. Lön enligt lag samt bidrag till pensionsavgifter.

Lärarinnebefattningen i huslig ekonomi med tjänstgöring två arbetsdagar i veckan. Lön 400 kr.

Ansökningar ställda till Styrelsen för Kristianstads elementarläroverk för flickor, insändas före den 10 april till läroverkets föreståndarinna, fröken L. Lovén.

Vid Högre elementarskolan i Lund för flickor

är till nästa hösttermin en lärarinneplats ledig.

Ämnen: tyska på olika stadier, förenadt med handledning af öfningsundervisning; geografi som biämne.

Lön enligt lag, jämte särskild ersättning för öfningsundervisning.

Högre kompetens samt studier i Tyskland.

Ansökan sändes före den 10 april till **föreståndarinna**.

Befattningen som

Föreståndarinna

är ledig vid **Eskilstuna Elementarläroverk för flickor** att tillträdas med ingången af nästkommande läsår. Undervisningsskyldighet (förelagsvis) i engelska och historia. Högre kompetens erforderlig. Af lönningsförmåner de i lag stadgade jämte bidrag till pensionsavgifter. Ansökningshandlingar, åtföljda af vederbörliga betyg (äfven från läkare), insändas till läroverkets styrelse före den 10 april.

Gymnastikdirektör,

helst centralist, erhåller assistentplats 25 april i utlandet. Språkkunnig har företräde. Vidare genom E. L., 6 Grefmagnigat. 4 tr. vänster. Riks T. 3998, mellan kl. 11,30—1.

Duglig kvinnlig kontorist,

med vana att själfständigt föra och afsluta böcker, erhåller god anställning i större landsortsstad. Fotografi och nödiga upplysningar för platsens tillsättande emotses märkt »Duglig kontorist» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Som husföreståndarinna

för ett litet hushåll samt biträde och sällskap åt en gammal fru önskas nu genast ett medelålders fruntimmer, helst med någon vana vid sjukvård. Svar, märkt »G.», med uppgift om löneanspråk, referenser samt tid då platsen event. kan tillträdas, insändas till Norrk. Tidn. kontor, Norrköping.

Vid Ebba Lundbergs h. läroverk f. flickor.

Hälsingborg, finns till höstterminen plats för lärarinna. Ämnen matematik, fysik och kemi på högre stadiet och som biämne svenska i lägre klass. Högre kompetens fordras. Lön för fil. kand. el. fil. mag. med profårskurs 1,500 kr. eljes lön enl. lag. Ansökningar insändas före den 20 april till föreståndarinnan.

Sjuksköterska

van att behandla nervsjuka, ej under 25 år, önskas till den 1 april. Svar med lönepretentioner till Amalia Sjöberg, Kafé Tomten, Östersund.

Husföreståndarinna.

4 à 6 st. stadgade ungherrar (tjänstemän) som ämna bilda gemensamt hushåll, söka värdinna som kan bidra att möblera 2 o. 3 rum af våningen samt ställa köksmateriel till förfogande. Reflekterande torde snarast för närmare upplysningar hänvända sig till »Tjänsteman», p. r. Ludvika.

Gymnastiklärarinna.

Vid Lidköpings Elementarläroverk för flickor är från och med höstterminen 1912 plats ledig för en examinerad gymnastiklärarinna. Lön 500 kr. Ansökningshandlingar insändas till skolans styrelse före den 10 april.

Energisk dam

med håg och fallenhet för anskaffande af försäkringar bland kvinnor erbjudes härmed förmånlig fast plats vid större lifförsäkringsbolags generalagentur med delvis tjänstgöring å generalagenturens kontor. Närmare genom underhandling med sign. »Kvinnlig Ackvisitör», denna tidn. kontor.

Kvinnlig Kontorist,

van vid arbete på egen hand, perfekt i svensk o. tysk handelskorrespondens, stenografi o. maskinskrifning, erhåller plats genast. Ans. med uppgift å lön, ålder o. ref. till »Kontorist», Ludvika, p. r.

Enkel, bättre flicka,

kunnig i kartritning och räkning samt med en god handstil, erhåller genast anställning, om betyg, rekommendationer och uppgift om löneanspråk etc. insändes till distriktslandtmätare H. Nyman, Visby.

GYNNA ALLTID DAGNYS**ANNONSÖRER!****Sprid Veckotidningen DAGNY!**

Deposition
Kapitalräkning } **4½ %**

Sparkasse-
räkning } **4 %**

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.

Aktiekapital 3,000,000 kr.

ASTRID AHLSTRÖM & Co.

MODEAFFÄR

18 Smålandsgatan 18, Stockholm.

(Vid Norrmalmstorg)

Rekommenderas

A. B. Sturemagasinet
15 Stureplan 15.

Specialaffär för Mattor, Gardiner,
Sängstolar, Hemslöjdsväfnader,
Duktyger, Handdukar, och Hvita
väfnader m. m. m. allt till myc-
ket låga priser.

15 Stureplan 15.

huset bredvid Apoteket Svanen.

Wiréns öfverfeta **LANOLINTVÅL** fina världens favoritvål!

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) *Kgl. Hoflev.*
21 Lilla Vattugatan 2! - - - Stockholm.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Lektioner i Linnesömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.

Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.

Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.

Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

Gynna Dagnys
annonsörer!

Kvinnliga
arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga

upplysningar genom

Fredrika-Bremer-

Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

Prenumerera
på
DAGNY!

Högre Lärarinneseminarier

vid

Stiftelsen Kjellbergsska Flickskolan

omfattar 3 ettåriga afdelningar. De två senare åren ägnas åt specialstudier. Afgångsbetyg från seminariet medför "högre lärarinnekompetens".

För inträde i afdelning I fordras fullständigt afgångsbetyg från 8-klassig flickskola.

Afsökningar åtföljda af betygsskrifter, frejde- och läkarebetyg torde före den 8 juni insändas till seminariets föreståndarinna, Södra Vägen 23, Göteborg. Prospekt på begäran.

Göteborg i Februari.

(Nörd. A.-B. 51706)

Styrelsen.

OBS.! Fredrika OBS.!

Bremer-Förbundets

Platsförmedling

Adr. Drottninggatan 54,

Allm. tel. 48 16. Riks tel. 27 62.

Å Fredrika Bremer-Förbundet finnas anmälda lektionsgiftare, in- och utländska, hushållsbiträden af olika slag, barnfröknar, kontorsbiträden, gymnaster m. m.

Mottagningstid kl. 12—4.

Åberopa alltid
annonserna i
DAGNY!

Andrea Eneroths Handarbetsseminarium.

Af Kungl. Maj:t godkänd, högre lärarinnekurs. **Fullständigaste** och grundligaste handarbetslärarinneutbildning. **Anmälningar** till ny kurs, som börjar i sept. 1912 mottagas. Prospekt lämnas 1/2, 12—1/2, 1 och skriftligen, **Karduansmakaregatan 8 B, 1 tr.** Allm. tel. Brunkeb. 45 36. **Stockholm.** (K. R. 49/3.)

ANNONSERA I
DAGNY.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Anna Maria Roos — 50 år. Af *Aivva Uppström.*

Politisk rösträtt för kvinnor. Statistisk utredning af Ludvig Widell. II. Af *Hilma Borelius.*

Rösträttspropositionen.

Landvinningar.

Förlikningsbilden fallen.

Dansk Kvindesamfund — 40 år. Af *Elpis.*

»Svenska konstnärinnor.» Af *Observator.*

Spetsar. I. Af *Ellen Nordenstreng.*

Om sproglig Forstaaelse. Af *Alma Forsberg-Dalhoff.*

Insänd litteratur.

Notiser.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.